

Витомир Митевски
Македонска академија на науките
и уметностите

УДК:924:811

IN MEMORIAM ПЕТАР ХР. ИЛИЕВСКИ (1920–2013)

Со изрази на длабоко жалење ги известуваме нашите со-работници и читатели дека долгогодишниот главен уредник на *Жива антика*, академик Петар Хр. Илиевски почина на 31 мај 2013 година. По тој повод, уредништвото донесе одлука да му го посвети овој двоброј на списанието, задржувајќи го во сеќавање неговиот неизмерен залог не само за *Жива антика* туку и за класичната филологија воопшто.

За академик Петар Хр. Илиевски е пишувано многу пати, а авторот на овие редови имаше привилегија да пишува за својот ментор во повеќе пригоди, меѓу другото и опширно во *Жива антика*, по повод 85 години од неговиот живот. Затоа овојпат прилагаме покус осврт на неговиот живот и дело со неговата најнова библиографија како продолжение на полната библиографија објавена во *ЖА* 55/1–2(2005)23–44.

Акад. Петар Хр. Илиевски е роден во с. Бигор Доленци, Кичево, на 2 јули 1920 година. По завршувањето на основното и средното образование студирал и дипломирал на Богословскиот факултет во Софија (1946), а потоа и класична филологија на Филозофскиот факултет во Скопје (1956) каде што работел до пензионирањето како редовен професор (1985). Во текот на 1957–1958 академска година бил на специјализација во Кембриџ, Велика Британија, каде што работел на докторската дисертација *Аблативот, инструменталот и локативот во најстарите грчки текстови*, а истата ја одбрал на Универзитетот во Скопје во 1960 година.

Држел предавања во многу странски универзитетски центри, а организирал и големи научни собири. Илиевски го има организирано Друштвото за класични студии на поранешна Југославија како и два научни конгреса на тоа Друштво.

Организатор е и на VIII Меѓународен микенолошки колоквиум одржан во 1985 година и др.

Член бил на Постојаната меѓународна комисија за микенолошки студии при Светската конфедерација на друштвата за класични студии, а во 1979 година е избран за член на Македонската академија на науките и уметностите.

За својата дејност, тој повеќепати е наградуван со највисоки награди, а меѓу нив се издвојува престижната награда „11 Октомври“ која ја добил во 1973 и повторно во 1988 година.

На списанието *Жива антика* академик Илиевски работел од самото нејзино основање. Прво како технички уредник, потоа како уредник и главен уредник. Иако во 1991 го отстапи местото главен уредник со цел да им даде шанса на помладите, тој всушност остана да бдее над излегувањето на секој поединечен број и да се грижи во секој поглед, од материјалната поддршка до организациската и уредувачката работа. На тој начин, неговото име е вградено во темелите на списанието и е неразделно од неговата долга историја.

Неговиот обемен опус зафаќа неколку области кои во тесна врска ги доведува научното искуство на академик Илиевски. Во оваа пригода го издвојуваме само најзначајното.¹

Почнувајќи од споменатата докторска теза во која внесува низа оригинални решенија во микенологијата, тој континуирано учествува на меѓународни микенолошки собири и обја-

¹ За животот и делото на академик Петар Хр. Илиевски, од авторот (В. М.) на овие редови види:

- 1) „За античката просодија во македонски препев.“ Поговор кон истоимената книга: Петар Хр. Илиевски. Изд. „Матица македонска“, Скопје - Мелбурн, 1997. Стр. 137–141.
- 2) „Капитално дело од кирило-методиевистиката“. Приказ на книгата на Петар Хр. Илиевски *Светила незаодни. Словенските првоучители и нивните ученици*. „Матица македонска“, 1999 Скопје. *Нова Македонија* (11-12.12.1999) 27.
- 3) „Петар Хр. Илиевски, *Појава и развој на писмото со посебен осврт кон почетоците на словенската писменост*.“ МАНУ, Скопје 2001; стр. 384. *Годишен зборник на Филозофскиот факултет* во Скопје, 56 (2003) 509–514. Приказ.
- 4) „Петар Хр. Илиевски : по повод 85 годишнината од животот и 60 години научна работа.“ *Литературен збор* 52/1–3(2005)103–107.
- 5) „Академик Петар Хр. Илиевски : 85 годишнината од животот и 60 години научна работа.“ *Жива Антика* 55/1–2 (2005) 5–22.
- 6) “Petar Hr. Ilevski (1920–2013): A modest Man of Outstanding Scientific Achievements”, *Colloquia Humanistica* 3 (2014) 2013–2016.

вува статии во светските списанија со што стекнува статус на меѓународен авторитет. Книгата под наслов *Животот на Микенците во нивните писмени сведоштва* претставува своевидна синтеза на дотогашните достигнувања во тоа подрачје.

Книгата *За античката просодија во македонски препев* содржи статии во кои се обработува античката метрика при преведувањето на македонски јазик.

Во областа на балканологијата се издвојуваат лингвистичките студии во кои се остварува творечки сооднос на микенологијата, класичната филологија, славистиката, кирилородиевските студии и др. Најзначајно место тука има книгата (зборник на статии) под наслов *Балканолошки лингвистички студии*.

Во делото *Појава и развој на писмото со посебен осврт кон почетоците на словенската писменост* се приоѓа кон проблемите на писмото и писменоста низ историјата при што се користи сложен компаративен метод на истражување.

Светила незаодни. Словенските проучители и нивните ученици е обемна книга во која авторот ги пројавува своите длабоки познавања на кирилородиевската традиција при што дава свој посебен прилог во решавањето на отворените научни прашања.

Книгата *Традиција и иновации во македонските црковно-словенски книжевни споменици* донесува синтеза на согледувања како од кирилородиевската традиција така и од славистиката воопшто и македонистиката посебно.

Покрај наведените дела, академик Илиевски е автор на бројни помали статии од разни области: дамаскинарската книжнина, македонски јазик и култура, филолошко-филозофски теми, стати со богословско-православна тематика, написи во дневниот печат кои ја популаризираат науката и многу други.

Свртувајќи се на крајот кон академик Петар Хр. Илиевски како учител и човек, доволно е да истакнеме дека тој зад себе остави плејада верни следбеници во класичната филологија и пошироко, додека неговото научно дело со меѓународно реноме денес служи како пример за помладите генерации.